

Nr 8

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1963/64 inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

Ecklesiastikdepartementet

1:o) **Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 10, punkt 1, s. 12 och 13 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1963) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 141 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär — förutom vissa automatiska utgiftsökningar — följande.

- 1) vid den nya avdelningen för kulturärenden inrättas en avdelningschefstjänst i Br 4, en förste kanslissekreterartjänst i Ao 23, en kontoristtjänst i Ao 9 och en kanslibiträddestjänst i Ao 7, varjämte en byrådirektörstjänst i Ao 27 överflyttas från handelsdepartementet;
- 2) en förste kanslissekreterartjänst i Ag 23 extra ordinariesättes i Ae 23;
- 3) medel beräknas för uppflyttning av fem kanslibiträddestjänster i Ae 7 till kontoristtjänster i Ae 9;
- 4) anslagsposten till ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft uppräknas med 45 000 kr.
- 5) anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas med 45 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 748 000 kr.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet, som föranledes av vad departementschefen anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöning till departementschefen	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 076 000
3. Arvode bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	2 100
4. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	460 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	720 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	792 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	36 900
Summa kr.	3 141 000

c) till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 141 000 kr.

2:o) **Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 13), vilket innebär en anslagshöjning med 90 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kr.

3:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 13), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

4:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 14), vilket innebär en anslagshöjning med 25 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Skolväsendet**Centrala och regionala myndigheter m. m.**

5:o) Skolöverstyrelsen: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 88, s. 134—140) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för skolöverstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till Skolöverstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 818 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang till behandling förehäft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Ranmark m. fl.* (I: 219) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 237), i vilka hemställts att riksdagen måtte för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag om 50 000 kr. till Målsmännens riksförbund.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet torde få hänvisas till motionen I: 219.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt — innebärande en anslagshöjning med 863 000 kr. — avser förutom automatiska utgiftsökningar om 797 000 kr. huvudsakligen följande ändringar av skolöverstyrelsens personalorganisation m. m.:

- 1) fortsatt dubbling av fyra undervisningsrådstjänster,
- 2) ändrad placering för pressombudsmannen från Ag 24 till Ae 24,
- 3) fortsatt anställande av en geograf i Ag 23, en arkitekt i Ag 27, en förste byråsekreterare i Ag 23, en amanuens i reglerad beföringsgång samt tre kontorister i Ag 9 på planerings- och byggnadsavdelningen,
- 4) inrättande av en tjänst som biträdande särskolinspektör i Ae 23,
- 5) inrättande av en arvodesbefattning som konsulent för yrkesundervisning vid särskolorna.

Skolöverstyrelsen har härutöver bl. a. framlagt förslag om att bidrag skall utgå till Målsmännens riksförbund med 50 000 kr., vilket förslag icke tillstyrkts av *departementschefen*.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Beträffande yrkandet i motionerna I: 219 och II: 237 om anslag till Målsmännens riksförbund vill utskottet anföra följande.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att föräldraföreningarna har en angelägen uppgift att fylla och att riksförbundets verksamhet kan ses som ett i samhällets tjänst bedrivet servicearbete åt de lokala föräldraföreningarna. Utskottet är dock icke berett att i enlighet med motionärernas yrkande tillstyrka statligt bidrag för budgetåret 1963/64 till riksförbundets verksamhet men vill framhålla att enligt utskottets mening starka skäl talar för att Kungl. Maj:t framdeles efter utredning framlägger förslag om bidrag till verksamheten.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 219 och II: 237,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för skolöverstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 972 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	778 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	348 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	2 690 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 935 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	95 000
	Summa kr. 7 818 000

c) till *Skolöverstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 818 000 kr.

6:o) *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 140—142), vilket innebär en anslagsökning med 5 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 052 000 kr.

7:o) *Överstyrelsen för yrkesutbildning*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 142—151), vilket innebär en anslagshöjning med 1 074 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för överstyrelsen för yrkesutbildning, som föranledes av vad departementschefen förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	990 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 823 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 890 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 227 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	60 000
	Summa kr. 6 005 000

c) till *Överstyrelsen för yrkesutbildning*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 005 000 kr.

8:o) *Överstyrelsen för yrkesutbildning*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 151 och 152), vilket innebär en anslagshöjning med 120 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för yrkesutbildning*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 639 000 kr.

9:o) *Länsskolnämnderna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 153--157) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för länsskolnämnderna, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för länsskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till *Länsskolnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 979 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Widén* (I: 129) och den andra inom andra kammaren av herr *Källstad m. fl.* (II: 135), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till utbyggnaden av fortbildningskonsulentverksamheten under budgetåret 1963/64 i enlighet med skolöverstyrelsens förslag anslå 3 050 000 kr., dvs. en miljon kr. mer än vad Kungl. Maj:t föreslår, och således till *Länsskolnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 8 979 000 kr.

Beträffande motiveringen för det gjorda yrkandet torde få hänvisas till motionen II: 135.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär en anslagshöjning med 2 724 000 kr., varav 608 000 kr. beräknats för automatiska kostnadsökningar och 2 116 000 kr. avser följande ändringar i länsskolnämndernas personalorganisation m. m.:

- 1) inrättande av två länsskolpsykologtjänster i Ae 25,
- 2) inrättande av sex kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång,
- 3) inrättande av två halvtidstjänster som kontorsbiträde hos länsskolpsykologerna,
- 4) utbyggnad av fortbildningskonsulentverksamheten för en kostnad av 2 050 000 kr., varav 28 000 kr. beräknats för biträdeshjälp åt fortbildningsledarna.

Skolöverstyrelsen hade i sina anslagsäskanden framlagt förslag om en organisation för fortbildningsverksamheten, som i fullt utbyggt skick skulle omfatta en till varje länsskolnämnd knuten fortbildningsledare samt i medeltal 15 fortbildningskonsulenter per län. För budgetåret 1963/64 föreslog överstyrelsen att fortbildningsledarna samt i genomsnitt 5 konsulenter i varje län och lika många i Stockholm — samtliga med halvtidstjänst — skulle tillsättas. Kostnaderna för denna organisation beräknade överstyrelsen till 2 978 000 kr.

Departementschefen tillstyrker i princip den av skolöverstyrelsen föreslagna organisationen utan att nu ta ställning till hur omfattande den i utbyggt skick borde bli. Bl. a. med hänsyn till att det i inledningsskedet vore svårt att överblicka, vilka möjligheter som förelåge att engagera intresserade och för uppgiften väl kvalificerade lärare för de avsedda befattningarna borde enligt departementschefens mening en viss begränsning av det av överstyrelsen för nästa budgetår föreslagna programmet kunna ske. Departementschefen förordar, att för budgetåret 1963/64 inrättas samtliga befattningar som fortbildningsledare och därutöver så många befattningar som fortbildningskonsulent som befinnes möjligt inom en anslagsram av 2 050 000 kr.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Det i motionerna I: 129 och II: 135 gjorda yrkandet överensstämmer med det av skolöverstyrelsen framlagda förslaget, som departementschefen endast delvis förordat. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att en viss begränsning av det av överstyrelsen föreslagna programmet bör ske med hänsyn till svårigheterna att överblicka, i vilken utsträckning intresserade och väl kvalificerade lärare kan engageras för denna verksamhet. Utskottet är därför icke berett tillstyrka bifall till det föreliggande motionsyrkandet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 129 och II: 135, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för länsskolnämnderna, som föranledes av vad departementschefen förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 927 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	323 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i> ..	2 294 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	806 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 553 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	76 000
	Summa kr. 7 979 000

c) till *Länsskolnämnderna*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 979 000 kr.

10:o) *Länsskolnämnderna*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 157—160), vilket innebär en anslagsökning med 213 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsskolnämnderna*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 497 000 kr.

11:o) *Läroboksnämnden*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 160 och 161), vilket innebär en anslagsökning med 12 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läroboksnämnden* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 182 000 kr.

12:o) *Centralnämnden för skolungdomsutbytet med utlandet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 161), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centralnämnden för skolungdomsutbytet med utlandet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

13:o) *Bidrag till skolbibliotek*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 161 och 162), vilket innebär en anslagsminskning med 2 057 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till skolbibliotek* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

Pedagogiskt utvecklingsarbete

14:o) **Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 97, s. 163 och 164) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för statens försöksskola i Linköping, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 534 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av fröken *Karlsson m. fl.* väckt motion (II: 131), i vilken hemställts att riksdagen måtte besluta, dels att skolpsykologtjänsten vid statens försöksskola i Linköping ordinariesättes fr. o. m. den 1 juli 1963, dels att till Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisas härför erforderliga medel.

Beträffande motiveringen för de framställda yrkandena torde få hänvisas till motionen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av anslaget med 289 000 kr., motsvarande dels automatiska kostnadsökningar, dels beräknade medel för undervisning i frivillig musik och för utvidgning av den externa försöksverksamheten samt medel till kostnader för extra biträdes hjälp, som hittills utgått ur anslaget till pedagogiskt utvecklingsarbete, intill ett belopp av 28 000 kr.

Yrkandet i motionen II: 131 om ordinariesättning av skolpsykologtjänsten vid statens försöksskola överensstämmer med ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag, som departementschefen icke förordat.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Med anledning av det i motionen II: 131 framställda yrkandet får utskottet erinra om att skolpsykologinstitutionen är under utbyggnad och att av centralt och regionalt anställda skolpsykologer ännu icke någon erhållit ordinarie tjänst. Under sådana förhållanden finner utskottet — ehuru ett bifall till motionen icke skulle innebära någon ytterligare kostnad för statsverket — sig icke böra tillstyrka bifall till densamma.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 131,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens försöksskola i Linköping, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	809 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	335 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	362 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 000

Summa kr. 1 534 000

b) till *Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 534 000 kr.

15:o) *Statens försöksskola i Linköping: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 164 och 165), vilket innebär en anslagshöjning med 43 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens försöksskola i Linköping: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kr.

16:o) *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet*. Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 165—172) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 874 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Widén* (I: 78) och den andra inom andra kammaren av herr *Westberg m. fl.* (II: 92), i vilka hemställts 1. att riksdagen vid behandlingen av anslaget *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet* under åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition måtte uttala att under anslaget anvisade medel må användas för pedagogiska och psykologiska undersökningar i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, samt 2. att riksdagen i anledning därav måtte till *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 974 000 kr., d. v. s. 100 000 kr. mer än vad Kungl. Maj:t föreslagit;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wallmark* (I: 337) och den andra inom andra kammaren av herrar *Wennerfors* och *Hæggblom* (II: 393), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skol-*

väsentet för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 124 000 kr.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna II: 92 och II: 393.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att från detta anslag 65 000 kr. överflyttas till avlönings- och omkostnadsanslagen för statens försöksskola i Linköping, 251 000 kr. till anslaget för lärares fortbildning m. m. och 10 000 kr. till anslaget till resestipendier till vissa lärare i främmande språk.

Vid bedömningen av medelsbehovet har departementschefen i statsverkspropositionen endast ansett sig böra ingå på de huvudändamål som borde tillgodoses. Det torde enligt departementschefens uttalande i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med dessa riktlinjer och på grundval av förslag från skolöverstyrelsen meddela närmare bestämmelser om anslagets användning. Departementschefen har beträffande de olika områden, för vilka skolöverstyrelsen beräknat medel, framhållit följande:

1) Framställningen av undervisningsfilm bör erhålla stöd i ungefär oförändrad omfattning.

2) Medelsbehovet för framställning av standardprov m. m. bör kunna begränsas i förhållande till skolöverstyrelsens förslag.

3) Huvuddelen av de av skolöverstyrelsen avsedda behoven av medel för utformande av undervisningshjälpmedel för grundskolan bör kunna tillgodoses.

4) Departementschefen kan för egen del icke förorda igångsättande av ett så omfattande program för pedagogiska och psykologiska undersökningar som skolöverstyrelsen avsett. För det utvecklingsarbete, som kan finnas aktuellt på området, bör i första hand överstyrelsens egna resurser tas i anspråk. Då medel för fortbildningsverksamhet icke längre skall belasta detta anslag, torde en viss reducering kunna ske av den föreslagna medelsanvisningen.

5) Departementschefen utgår ifrån att medel skall utgå för verksamhet i anslutning till gymnasier och till s. k. särskild försöksverksamhet vid vissa skolor samt till arbetsstudier m. m. rörande skolmåltidsverksamheten och ansluter sig i huvudsak till den bedömning överstyrelsen gjort av medelsbehovet för verksamhet vid lärarutbildningsanstalter samt för verksamhet vid statens blind- och dövskolor.

Beträffande programmet för pedagogiska och psykologiska undersökningar har *skolöverstyrelsen* anfört bl. a. följande.

Av de frågeställningar som enligt överstyrelsen bör tagas upp till systematiskt utvecklingsarbete under budgetåret 1963/64 hänför sig flertalet till grundskolereformen. I första hand vill överstyrelsen därvid framhålla det angelägna i att frågan om undervisningens individualisering, särskilt på högstadiet, noggrant följes på sådant sätt, att intentionerna bakom reformen kan förverkligas. I nära anslutning härtill föreslår överstyrelsen, att den avsevärda förstärkning av fortbildningsverksamheten bland olika lärarkategorier som föreslås i annat sammanhang följes upp genom en undersökning, avsedd att belysa effekten av särskilda metoder för en intensifierad och konkretiserad fortbildningsverksamhet.

Till de frågor som särskilt bör uppmärksammas med hänsyn till skolplaneringen hör problemen om fem dagars arbetsvecka samt undervisning med varierande klasstorlek. En fortsättning av undersökningarna över de moderna språkens pedagogik bör företagas genom systematisk försöksverksamhet vid de språklaboratorier som upprättats under innevarande budgetår. Tidigare påbörjad försöksverksamhet avseende skoltelevision och inlärningsmaskiner bör utbyggas. Slutligen äskas medel för information till lärarutbildningsanstalterna om pedagogisk forskning och försöksverksamhet.

Utskottet. I de under denna punkt redovisade motionerna, I: 78 och II: 92 samt I: 337 och II: 393, har påyrkats anslagshöjningar av olika omfattning för att möjliggöra förverkligandet av det program för pedagogiska och psykologiska undersökningar som skolöverstyrelsen i sina anslagsäskanden skisserat. Utskottet anser det vara av stor vikt att ett pedagogiskt och psykologiskt utvecklingsarbete oavbrutet får pågå, men utskottet anser sig dock icke böra tillstyrka en ytterligare reell ökning av anslaget utöver den som departementschefen förordat. Utskottet, som alltså ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag, hyser förhoppningen att inom den givna anslagsramen medel kan ställas till förfogande också för undersökningar av angivet slag.

Vad departementschefen i övrigt anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 78 och II: 92 samt I: 337 och II: 393, till *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 874 000 kr.

17:o) **Pedagogiska hjälpmedelscentraler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 172 och 173), vilket innebär en anslagshöjning med 221 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Pedagogiska hjälpmedelscentraler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 513 000 kr.

18:o) **Information om skolreformen.** Kungl. Maj:t har (punkt 101, s. 173—175) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nils-Eric Gustafsson* (I: 108) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 137), i vilka hemställts att riksdagen till Information om skolreformen för budgetåret 1963/64 måtte anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet i motionerna får utskottet hänvisa till motionen II: 137.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagsminskning med 275 000 kr. till 200 000 kr., vilket belopp avses för informationsverksamhet främst genom länskolnämnderna.

Skolöverstyrelsen hade för nästa budgetår beräknat ett medelsbehov av 315 000 kr., varav utöver 200 000 kr. för länskolnämndernas informationsverksamhet 30 000 kr. avsetts för centrala och regionala konferenser med skolinspektörerna för behandling av frågor i samband med skolreformen och 85 000 kr. äskats för informationsverksamhet genom överstyrelsens press- och kontaktsektion.

Utskottet får med anledning av motionerna I: 108 och II: 137, i vilka skolöverstyrelsens yrkanden på nytt framförts, anföra följande.

En kontinuerlig information om grundskolan och skolreformen är nödvändig. För närvarande torde emellertid tillgången på material för denna verksamhet vara riklig. Utskottet, som förutsätter att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på detta område och framlägger förslag om anslagshöjning, när behovet av nytt och utvidgat informationsmaterial gör sig gällande, avstyrker bifall till motionerna I: 108 och II: 137.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förevarande förslag,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 108 och II: 137, till *Information om skolreformen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

19:0) **Yrkespedagogisk reformverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 102, s. 175) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyman m. fl.* (I: 412) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 585), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte med bifall till överstyrelsens för yrkesutbildning förslag i dess petita för budgetåret 1963/64 besluta att anslaget för yrkespedagogisk reformverksamhet uppräknas med 275 000 kr. under nästkommande budgetår mot av Kungl. Maj:t föreslagna 50 000 kr. i syfte att möjliggöra en förstärkning av resurserna för framställning av undervisningshjälpmedel samt för inredning och utrustning m. m. av de yrkespedagogiska instituten, och således till *Yrkespedagogisk reformverksamhet* för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 525 000 kr.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen I: 412.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 50 000 kr., avsedd att möjliggöra en översyn av läroboksbeståndet och av produktionen av läroböcker och kompendier i syfte att göra kurslitteraturen mer enhetlig och kvalitativt bättre vid de tekniska gymnasierna.

Överstyrelsen för yrkesutbildning hade föreslagit en anslagshöjning med 200 000 kr., varigenom även inköp och framställning av audiovisuella hjälpmedel samt ökad medelsanvisning för yrkespedagogiska biblioteket och för yrkespedagogisk reformverksamhet och forskning skulle möjliggöras.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I motionerna I: 412 och II: 585 har, såvitt nu är i fråga, upptagits icke blott det av överstyrelsen för yrkesutbildning under här förevarande anslagsrubrik framlagda förslaget om en höjning av medelsanvisningen till yrkespedagogisk reformverksamhet med 200 000 kr. utan även ett förslag, som redovisats under anslagsrubliken Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen, om anvisande av 75 000 kr. för upprustning av lokaler för de yrkespedagogiska instituten på olika håll i landet.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att det är angeläget att åtgärder vidtages för att på olika sätt förbättra och underlätta verksamheten vid de tekniska gymnasierna och ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag om en anslagshöjning med 50 000 kr. för att möjliggöra en översyn av läroboksbeståndet vid dessa gymnasier m. m. Kostnader för upprustning av lokaler synes icke böra bestridas från detta anslag. Övriga ändamål, för vilka den ytterligare anslagshöjningen avsetts, torde vara värda beaktande, men utskottet förutsätter, att de med dem sammanhängande problemen kommer att behandlas av den kommande utredningen på yrkesskolväsendets område. Utskottet anser sig således icke böra tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 412 och II: 585, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 412 och II: 585, såvitt nu är i fråga, till *Yrkespedagogisk reformverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Det obligatoriska skolväsendet m. m.

20:o) Grundskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem. Kungl. Maj:t har (punkt 104, s. 186 och 187) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Thorsten Larsson*

och *Torsten Andersson* (I: 410) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 487), i vilka hemställts att riksdagen till Grundskolor *m. m.*: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem för budgetåret 1963/64 måtte anvisa ett förslagsanslag av 1 775 000 kr.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet torde få hänvisas till motionen II: 487.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att anslaget med hänsyn till belastningens storlek nedräknats med 500 000 kr.

Departementschefen har med anledning av vad statsutskottet (SU 1962: 8, p. 29) anfört angående det berättigade i att uppskjuta ett ställningstagande till frågan om uppräknig av förevarande statsbidrag i avvaktan på 1958 års skatteutjämningskommittés arbete framhållit följande.

De utgiftstegringar på skolväsendets område, som ägt rum under senare år, har utan tvivel medfört förändringar i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Även om förändringarna på vissa områden verkat till kommunernas nackdel är detta dock inte fallet på alla områden. Sålunda har inom det obligatoriska skolväsendet till följd av statsbidragets konstruktion de icke obetydliga lönehöjningar som ägt rum, såväl i form av höjningar av tjänsters lönegradsplacering som höjningar av det generella tillägget, helt fått bäras av staten. Att nu hysa någon välgrundad uppfattning om i vilken riktning den totala relativa kostnadsförskjutningen gått och ännu mindre kostnadsförskjutningens nettostorlek är icke möjligt. Det synes då inte heller vara lämpligt att nu företaga delreformer på områden, där utvecklingen varit till kommunernas nackdel. Starka skäl talar i stället för att man försöker lösa samtliga hithörande problem i ett större sammanhang. Resultatet av 1958 års skatteutjämningskommittés arbete torde komma att ge förutsättningarna för en sådan lösning och bör därför avvaktas. Skolöverstyrelsen har inte heller för sin del för nästkommande budgetår föreslagit någon förändring av bestämmelserna rörande ifrågasatt bidrag.

Utskottet. Med anledning av de under förevarande punkt redovisade motionerna I: 410 och II: 487 får utskottet anföra följande.

I sitt av 1962 års riksdag godkända utlåtande nr 8 (punkt 29) har utskottet beträffande statsbidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem uttalat, att den påtagliga minskning förevarande statsbidrag undergått i relation till kostnaderna enligt utskottets mening gjorde det ofrånkomligt, att en uppräknig måste ske snarast möjligt, så att statsbidragets realvärde återställdes. Utskottet ansåg, att det kunde ifrågasättas, om anledning förelåg att uppskjuta denna uppräknig i avvaktan på resultatet av 1958 års skatteutjämningskommittés arbete.

Departementschefen har vid anmälan av förevarande anslag uttalat, att starka skäl talade för att man försökte lösa samtliga problem rörande kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i ett större sammanhang. Resultatet av 1958 års skatteutjämningskommittés arbete torde enligt departementschefens mening komma att ge förutsättningar för en sådan lösning och borde därför avvaktas.

Enligt uppgift avser skatteutjämningskommittén att slutföra sitt arbete

under loppet av år 1963. Utskottet förväntar, att kommittén vid framläggandet av sina överväganden och förslag tager skälig hänsyn till förskjutningen i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beträffande såväl inackordering som skolskjutsar och skolmåltider. I avvaktan härpå avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 410 och II: 487.

Mot Kungl. Maj:ts förslag rörande medelsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 410 och II: 487, till *Grundskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

21:o) *Grundskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar*. Kungl. Maj:t har (punkt 105, s. 187 och 188) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 4 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Thorsten Larsson m. fl.* (I: 114) och den andra inom andra kammaren av herr *Mattsson m. fl.* (II: 141), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av förevarande punkt måtte besluta att bidrag till s. k. självskjuts må utgå med 95 öre per elev och skoldag om den egna färdvägen är längre än 7 km och eljest med högst 75 öre per elev och skoldag i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen I: 114.

Utskottet. Med anledning av motionerna I: 114 och II: 141 får utskottet återopa, vad utskottet under närmast föregående punkt framhållit, då de av utskottet därvid anförda synpunkterna beträffande statsbidraget till inackordering även äger giltighet beträffande statsbidraget till skolskjutsar (självskjutsar).

Kungl. Maj:ts förslag beträffande medelsanvisningen under detta anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 114 och II: 141 icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må till *Grundskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.

22:o) *Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 106, s. 188) föreslagit riksdagen att till förevarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 2 200 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Ljungberg* (I: 327) och den andra inom andra kammaren av herr *Hæggblom m. fl.* (II: 379), i vilka hemställts att riksdagen ville besluta, att anslaget för budgetåret 1963/64 till Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m. skall ställas till förfogande för såväl grundskolorna som de under grundskolans uppbyggnad vid sidan av denna verksamma obligatoriska skolorna, samt att anslaget höjes med så stort belopp, som kan vara motiverat av ett godkännande av detta förslag.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena torde få hänvisas till motionen II: 379.

Över motionerna I: 327 och II: 379 har statsutskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande från *skolöverstyrelsen*, som i ärendet anfört följande.

Överstyrelsen vill inledningsvis erinra om bakgrunden till införandet av ovan nämnda bidrag. Detta torde närmast få anses vara en ersättning för det försökskostnadsbidrag som utgick under försöksverksamheten med nioårig enhetsskola, och föreslogs i skolberedningens betänkande Grundskolan (SOU 1961: 30, s. 699) under hänvisning till den s. k. status quo-principen för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Vidare skulle detta stimulationsbidrag öka möjligheterna för kommunerna att realisera det av skolberedningen angivna upprustningsprogrammet i fråga om olika slags pedagogiska hjälpmedel. Av tabellen i Kungl. Maj:ts proposition 1962: 54, s. 535, framgår det nu utgående anslaget storlek fram till budgetåret 1972/73, då grundskolan beräknas vara införd.

	Allmänt stimu- lansbidrag Mkr	Särskilt stimu- lansbidrag Mkr	Totalt Mkr
1962/63	12,8	0,5	13,3
1964/65	16,9	0,7	17,6
1966/67	20,4	0,8	21,2
1968/69	22,3	0,9	23,2
1970/71	23,0	0,9	23,9
1972/73	23,4	0,9	24,3

Ett bifall till motionen skulle innebära att anslaget skulle behöva höjas till preliminärt ca 22,5 miljoner kr. budgetåret 1963/64 och sedan allteftersom grundskolan genomföres successivt höjas tills det uppnår sitt maximum, 24,3 miljoner kr.

Överstyrelsen skulle i och för sig gärna se att det pedagogiska utrustningsbidraget kunde utgå även till folkskolan och anser sig därför kunna tillstyrka bifall till motionerna, dock under framhållande av att detta skulle innebära ett frångående av status quo-principen för kostnadsfördelningen. Överstyrelsen förutsätter nämligen att riksdagen vid bifall till motionerna beslutar ställa de ytterligare medel till förfogande, som erfordras för att ett belopp av 25 kr. per elev och år skall kunna utgå även till de obligatoriska skolor, vilka ännu ej blivit grundskolor. Ett beslut som innebure att de medel som departementschefen föreslagit för budgetåret 1963/64 under anslaget Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.

skulle fördelas även till övriga obligatoriska skolor, skulle få svåröverskådliga konsekvenser för de kommuner, som planerat sin upprustning med hänsyn till den tidigare angivna summan per elev och år. Ett sådant beslut kan överstyrelsen inte tillstyrka.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Med anledning av motionerna I: 327 och II: 379 får utskottet anföra följande.

Såsom skolöverstyrelsen framhållit utgör bidraget till pedagogisk utrustning närmast en ersättning för det bidrag som de i försöksverksamheten med nioårig enhetsskola deltagande kommunerna kunde erhålla för högstadiel elever, det s. k. försökskostnadsbidraget. Det nya bidraget tillkom för att icke kostnadsfördelningen mellan stat och kommun skulle rubbas på denna punkt. Genom ett utsträckande av bidragsgivningen till samtliga kommuner — en åtgärd som i och för sig vore tilltalande — skulle den bakom konstruktionen liggande tanken frångås, och kostnaderna för statsverket skulle härigenom redan för nästa budgetår komma att öka med ytterligare 7 miljoner kr. Utskottet anser sig icke böra förorda en sådan anslagshöjning och avstyrker därför bifall till motionerna I: 327 och II: 379.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 327 och II: 379, till *Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 000 kr.

23:o) *Grundskolor m. m.: Anordnande av kombinerad korrespondens- och radioundervisning.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 189 och 190), vilket innebär en anslagshöjning med 119 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Grundskolor m. m.: Anordnande av kombinerad korrespondens- och radioundervisning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 929 000 kr.

24:o) *Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 108, s. 190 och 191) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hedström m. fl.* (I: 202) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 138), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av före-

varande punkt till Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m. för budgetåret 1963/64 måtte anvisa ett reservationsanslag av 332 800 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet i motionerna får utskottet hänvisa till motionen II: 138.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 10 000 kr., avseende ökat bidrag till Tornedalens bibliotek.

Skolöverstyrelsens förslag om bl. a. ytterligare 19 finnbygdsstipendier och om bidrag till ny upplaga av läseboken »I våra bygder» har *departementschefen* icke ansett böra föranleda någon ytterligare uppräknning av anslaget.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I motionerna I: 202 och II: 138 har påyrkats en anslagshöjning, som skulle möjliggöra bidrag till en ny upplaga av läseboken »I våra bygder» och ytterligare 19 finnbygdsstipendier i enlighet med skolöverstyrelsens förslag.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat har tryckningen av den nya upplagan av läseboken på annat sätt ekonomiskt säkerställt. Motionsyrkandet i denna del bör därför icke av riksdagen bifallas.

Beträffande finnbygdsstipendierna synes situationen hittills ha varit den, att antalet stipendier motsvarat antalet behöriga sökande. Vid sådant förhållande anser sig utskottet icke böra tillstyrka en ökning av stipendieantalet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer lärarfrågan i Norrbotten och framlägger förslag om ökat antal stipendier, om så befinnes erforderligt med hänsyn till antalet sökande.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 202 och II: 138, till *Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

25:o) Grundskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 192), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Grundskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 30 000 kr.

26:o) Nomadskolor: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 192 och 193), vilket innebär en anslagshöjning med 225 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för nomadskolorna, som föranledes av vad departementschefen förorddat;

b) godkänna följande avlöningsstat för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	520 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	744 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	427 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	30 000
	Summa kr. 1 732 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond	17 000
	Nettoutgift kr. 1 715 000

c) till *Nomadskolor: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 715 000 kr.

27:o) *Nomadskolor: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 193 och 194), vilket innebär en anslagsminskning med 46 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nomadskolor: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr.

28:o) *Nomadskolor: Fältstudiekurser för nomadbarn*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 194), vilket innebär en anslagsminskning med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nomadskolor: Fältstudiekurser för nomadbarn* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kr.

29:o) *Statens blindskolor m. m.: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 194—197), vilket innebär en anslagshöjning med 475 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens blindskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	819 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	38 400
3. Avlöningar till personal vid tillfälliga anpassningskurser för nyblinda, <i>förslagsvis</i>	169 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 700 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	879 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	53 000
	Summa kr. 3 660 000

b) till *Statens blindskolor m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 660 000 kr.

30:o) *Statens blindskolor m. m.*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 198 och 199), vilket innebär en anslagshöjning med 91 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens blindskolor m. m.*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 031 000 kr.

31:o) *Statens blindskolor m. m.*: Inredning och utrustning av skolhem i Örebro. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 199 och 200), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens blindskolor m. m.*: Inredning och utrustning av skolhem i Örebro för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

32:o) *Statens dövskolor m. m.*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 116, s. 200—215) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, om av departementschefen angivna förutsättningar visar sig föreligga under nästa budgetår, till Charlottendals skolhem i Gnesta överflytta skolhemmet vid skol- och arbetshemmet på Mogård, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens dövskolor, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för statens dövskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till *Statens dövskolor m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 532 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Kajser m. fl.* (I: 208) och den andra inom andra kammaren av fröken *Bergegren m. fl.* (II: 233), i vilka hemställts att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att under vissa förutsättningar överflytta skolhemmet vid Mogård till de lokaler som nu disponeras av Charlottendals skolhem i Gnesta.

Beträffande motiveringen för det i motionerna gjorda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 233.

Departementschefen har med anledning av ett av skolöverstyrelsen framfört förslag till delning av skol- och arbetshemmet för döva å Mogård **anfört** följande.

Skolöverstyrelsen har i sina äskanden förutsatt, att skol- och arbetshemmet på Mogård skall delas på så sätt att skolhemmet överföres till de byggnader som disponeras av nuvarande Charlottendals skolhem i Gnesta och att detta skolhem upphör med sin verksamhet i nuvarande form, allt fr. o. m. nästa budgetår. Remissinstanserna har över lag kraftigt understrukt det angelägna i att en delning av Mogårdsanstalten snarast kommer till stånd. Jag delar helt denna uppfattning. Ett flertal remissinstanser har emellertid också framhållit, att ett överförande av skolhemmet på Mogård till Charlottendal förutsätter, att tillfredsställande vårdmöjligheter kan erbjudas alla de barn, som för närvarande är intagna vid Charlottendal. Det är också enligt min mening önskvärt att en verksamhet av det slag som bedrivs vid sistnämnda institution utan avbrott kan fortsättas på annan plats.

När det gäller att bereda tillfredsställande vårdmöjligheter för Charlottendalsbarnen på annan plats utgör de särskolmässiga eleverna vid skolhemmet inte något större problem, då särskolorganisationen i dag anses ha resurser att ta emot denna grupp. När det gäller normalbegåvade barn, som kan finnas vid Charlottendal, synes det vara svårare att finna tillfredsställande alternativa vårdmöjligheter fr. o. m. nästa budgetår. En möjlighet, som icke borde anses utesluten, vore att dessa barn under sin nuvarande ledning som samlad grupp under ett eller ett par år beredes plats inom exempelvis dövskoleorganisationens nuvarande ram — närmast vid skolan för hörselskadade i Örebro — varvid tanken på Mogårdsinstitutionens delning skulle kunna förverkligas. En sådan anordning skulle kunna ge värdefulla erfarenheter för den föreslagna riksinstitutionen för gravt talskadade normalbegåvade barn. Det är min avsikt att snarast låta undersöka om sådana förutsättningar föreligger eller kan skapas. Innan dylika möjligheter verkligen visat sig stå till buds, bör enligt min uppfattning den nuvarande verksamheten vid Charlottendal inte nedläggas utan bedrivas i ungefär nuvarande omfattning. En upplösning av Charlottendalshemmet bör vidare, för undvikande av felplaceringar, föregås av en av medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen gemensamt genomförd undersökning av barnen.

Jag anser således, att statsmakterna inte nu skall binda sig för den ifrågasvarande överflyttningen respektive bortflyttningen fr. o. m. nästa budgetår. Kungl. Maj:t bör i stället erhålla bemyndigande att, därest de av mig nyss angivna förutsättningarna visar sig föreligga under budgetårets lopp, genomföra de av skolöverstyrelsen förutsatta åtgärderna. Någon ändring beträffande arbetshemmet å Mogård bör dock tills vidare ej ske.

Under alla omständigheter kan tillfredsställande vårdmöjligheter beredas

Charlottendalsbarnen, om den av utredningen föreslagna riksinstitutionen för gravt talskadade normalbegåvade barn kommer till stånd. Jag delar utredningens uppfattning, att en sådan institution snarast bör upprättas. Skulle inte andra möjligheter av det slag jag nyss angivit yppa sig dessförinnan, bör verksamheten vid Charlottendal fortgå till dess att nämnda riksanstalt färdigställts eller annat likvärdigt alternativ föreligger.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Med anledning av motionerna I: 208 och II: 233 får utskottet — som icke ansett sig böra tillstyrka bifall till motionerna — framhålla, att utskottet delar departementschefens uppfattning att en överflyttning av skolhemmet på Mogård till Charlottendal bör komma till stånd därest det visar sig möjligt att bereda tillfredsställande vårdmöjligheter åt de barn, som för närvarande är intagna i Charlottendals skolhem. Såsom departementschefen betonat, bör emellertid den nuvarande verksamheten vid Charlottendal inte nedläggas innan dylika möjligheter visat sig stå till buds.

Utskottet hemställer förty,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 208 och II: 233, bemyndiga Kungl. Maj:t att, om de av departementschefen angivna förutsättningarna visar sig föreligga under nästa budgetår, till Charlottendals skolhem i Gnesta överflytta skolhemmet vid skol- och arbetshemmet på Mogård;

II. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens dövsolor, som föranledes av vad departementschefen anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens dövsolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 993 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t <i>förslagsvis</i>	135 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 677 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 637 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	89 200
	Summa kr. 6 532 000

c) till *Statens dövsolor m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 532 000 kr.

33:o) **Statens dövskolor m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 215—217), vilket innebär en anslagshöjning med 80 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens dövskolor m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 020 000 kr.

34:o) **Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 218—220), vilket innebär en anslagsminskning med 125 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kr.

35:o) **Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 220 och 221), vilket innebär en anslagsminskning med 35 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 405 000 kr.

36:o) **Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare.** Kungl. Maj:t har (punkt 120, s. 221) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en ökning av antalet fria hemresor per år från sex enkla resor till åtta.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt men vill i detta sammanhang framhålla, att en del elever, som har sitt hem alltför långt från skolorten, inte kommer att kunna utnyttja det ökade antalet fria hemresor. Enligt utskottets mening vore det därför värdefullt om de fria resorna även finge utnyttjas av elevernas föräldrar för att besöka barnen på skolorten. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t överväger ifrågasvarande spørsmål samt vidtager de åtgärder som i ärendet må anses påkallade.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. till *Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.;

II. i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kända vad utskottet anför.

Gymnasier m. m.

37:o) **Statliga allmänna gymnasier m. m.: Laboratorieutrustning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 235 och 236), vilket innebär dels ändrad anslagsrubrik, dels ock en anslagshöjning med 45 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga allmänna gymnasier m. m.: Laboratorieutrustning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 495 000 kr.

38:o) **Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 126, s. 240—245) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med vad departementschefen anfört, meddela ändrade bestämmelser rörande statsbidrag till vissa privatskolor, dels ock till Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 280 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Nordström m. fl.* (I: 116) och den andra inom andra kammaren av herrar *Helén* och *Hamrin* i Jönköping (II: 129), i vilka hemställts att riksdagen måtte a) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om statsbidrag från nedannämnda anslag även till gymnasiet vid Franska skolan, b) till Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett med 140 000 kr. utöver det i statsverkspropositionen upptagna förslagsanslaget förhöjt förslagsanslag om 15 420 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Boman m. fl.* (I: 197) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Uddevalla *m. fl.* (II: 241), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beträffande åttonde huvudtiteln, punkten 126, måtte besluta i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, nämligen att Restenässkolan, Viggbyholmsskolan, Solbacka läroverk, Sigtunaskolan och Mariannelundsskolan — beträffande den senare även den tvååriga realskolan — inordnas under anslaget Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 318) och den andra inom andra kammaren av herr *Anners* (II: 372), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen må till Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 16 045 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Dahl* och *Ringaby* (I: 324) och den andra inom andra kammaren av herr *Mattsson m. fl.* (II: 385), i vilka hemställts att riksdagen måtte a) till Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 310 000 kr., samt b) medge att 30 000 kr. av ovan-

nämnda belopp må tagas i anspråk för beredande av friplatser vid Restenässkolan;

dels ock en inom andra kammaren av herr Björkman och fru Kristensson väckt motion (II: 377), i vilken hemställts att riksdagen måtte a) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om statsbidrag även till gymnasiet vid Franska skolan; b) med anledning därav till Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor för budgetåret 1963/64 anvisa 139 000 kr. utöver det i statsverkspropositionen upptagna förslagsanslaget om 15 280 000 kr.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 116, II: 241, II: 372, II: 385 och II: 377.

Kungl. Maj:ts förslag innebär dels ny anslagsrubrik, dels en anslagshöjning med 3 060 000 kr. Den ökade medelstilledningen motiveras, utom av en beräknad automatisk kostnadsökning om 3 000 000 kr., av ett förslag om att statsbidrag skall utgå till Lunds privata elementarskola för täckande av kostnaden för det till denna skola provisoriskt förlagda försöksgymnasiet.

Departementschefen har förordat genomförande av ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag till förenklat system för statsbidrag till enskilda skolor. Enligt detta förslag skall statsbidraget till dessa skolor utgå enligt ett system av samma slag som det som tillämpas för bidragen till det kommunala undervisningsväsendet, alltså ett system byggande på schablonberäkningar. Statsbidragsandelen skall i princip bestämmas på samma sätt som för närvarande, dvs. ett grundbidrag om 60 % som efter särskild prövning kan höjas till ett genomsnitt för samtliga skolor av 78 %. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta rörande utformningen av dessa bestämmelser och att i det sammanhanget även taga ställning till fördelningen mellan statsverket och skolornas huvudmän av kostnaderna för pensions- och socialförsäkringsavgifter samt formerna för ett statligt bidrag till bestridandet av dessa kostnader.

Skolöverstyrelsen hade därutöver föreslagit, att gymnasiet vid Franska skolan, Solbacka läroverk, Sigtunaskolan, Restenässkolan, Viggbyholmsskolan och Mariannelundsskolan skulle inordnas under anslaget samt att 45 000 kr. skulle beräknas för friplatser åt stipendiater vid Restenässkolan och ytterligare stipendiater vid Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk.

Departementschefen har förklarat sig icke vara beredd att tillstyrka förslaget rörande friplatser, och vid avvägningen mellan olika medelsbehov för budgetåret 1963/64 har departementschefen icke funnit utrymme för ett genomförande av övriga förslag.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I motionerna I: 116 och II: 129 samt II: 377 har yrkats, att statsbidrag från detta anslag skulle utgå även till gymnasiet vid Franska skolan. Ut-

skottet vill erinra om att utskottet med anledning av motioner i samma syfte vid 1962 års riksdag i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 8, punkt 46, uttalade, att utskottet med hänsyn till den förestående prövningen av olika frågor rörande de privata skolorna inom gymnasieutredningen icke var berätt att tillstyrka bifall till de då föreliggande motionerna. I och för sig fann utskottet likväl starka skäl föreligga för att medge statsbidrag, och utskottet utgick ifrån att Kungl. Maj:t snart och helst för 1963 års riksdag skulle finna möjlighet att framlägga förslag om bidrag till Franska skolan.

Utskottet vidhåller den uppfattning, varåt utskottet sålunda tidigare givit uttryck. Med anledning av motionerna I: 116 och II: 129 samt II: 377 vill utskottet uttala den förhoppningen, att Kungl. Maj:t snarast måtte finna en positiv lösning på detta statsbidragsproblem.

Vid de fem internatskolor, som enligt yrkandena i motionerna I: 197 och II: 241 samt I: 318 och II: 372 skulle överflyttas till förevarande anslag för att därigenom erhålla högre statsbidrag, mottages som elever bl. a. utlandssvenskars barn, barn från splittrade hem och barn som av olika skäl behöver ett radikalt miljöbyte. Departementschefen har i samband med behandlingen av anslaget till svenska skolor i utlandet uttalat (punkt 103, s. 185), att det i ett läge då det framstår som önskvärt, att svenska medborgare beredes tillfälle att tjänstgöra utomlands såväl inom olika internationella organisationer som i den direkta svenska hjälpen till andra länder, borde övervägas, om icke statsmakterna borde åtaga sig ett ökat ansvar för utlandsskolorna. I detta sammanhang ansågs också behovet av svensk undervisning för barn till utrikesförvaltningens personal böra beaktas. Hithörande problem borde enligt departementschefens uppfattning bli föremål för en närmare utredning.

Utskottet finner goda skäl talar för att en dylik utredning — utöver i de avseenden departementschefen angivit — borde omfatta spörsmålen om hur utlandssvenskars barn skall kunna erhålla skolutbildning i hemlandet. Därvid måste internatskolornas möjligheter att tillgodose de ökade krav som kommer att ställas på dessa skolor och omfattningen av statsbidragsgivningen till dem bli föremål för överväganden. Dock bör enligt utskottets mening utredningsarbetet icke begränsas att enbart gälla lösningen av utlandssvenskarnas problem. Även bland hemmasvenskarna uppkommer emellanåt situationer, då möjligheten att skicka skolungdomarna till internatskolor framstår som den från olika synpunkter bästa utvägen. Den i motionerna I: 318 och II: 372 samt I: 324 och II: 385 berörda frågan om friplatser vid vissa internatskolor torde i detta sammanhang böra på ett naturligt sätt ingå i utredningsuppdraget.

Utskottet förordar, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet sålunda anfört om utredning rörande internatskolorna.

I avvaktan på denna utredning anser sig utskottet icke böra tillstyrka bifall till motionerna I: 197 och II: 241, I: 318 och II: 372 samt I: 324 och II: 385.

Vad departementschefen anfört och förordat rörande ett nytt statsbidragssystem för privatskolor har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopandande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 116 och I: 129 samt II: 377, i vad de avser bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om statsbidrag till gymnasiet vid Franska skolan, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att motionerna I: 197 och II: 241 samt I: 318 och II: 372, i vad de avser inordnande av vissa internatskolor under förevarande anslag, icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 318 och I: 372, i vad de avser friplatser vid Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk, icke må av riksdagen bifallas;

IV. att motionerna I: 318 och II: 372 samt I: 324 och II: 385, i vad de avser friplatser vid Restenässkolan, icke må av riksdagen bifallas;

V. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen anfört meddela ändrade bestämmelser rörande statsbidrag till vissa privatskolor;

VI. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 116 och II: 129, I: 318 och II: 372, I: 324 och II: 385 samt II: 377, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 280 000 kr.;

VII. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande behovet av en utredning om internatskolorna m. m.

39:o) **Privatskolor: Bidrag till hälsovården vid vissa privatskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 245), vilket innebär dels en ändrad anslagsrubrik, dels anvisande av samma anslagsbelopp, som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Privatskolor: Bidrag till hälsovården vid vissa privatskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 kr.

40:o) **Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 128, s. 246 och 247) föreslagit riksdagen att till förevarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 940 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Boman m. fl.* (I: 197) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson i Uddevalla m. fl.* (II: 241), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga att riksdagen beträffande åttonde huvudtiteln, punkten 128, måtte besluta i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, nämligen att, för det fall att för-

slaget om inordnande under anslaget Bidrag till vissa privatskolor (Restenäs-skolan, Viggbyholmsskolan, Solbacka läroverk, Sigtunaskolan och Marianne-lundsskolan) ej kan bifallas, statsbidraget till dessa skolor — beträffande Mariannelundsskolan även den tvååriga realskolan — skall utgå med ett till 3 kr. 50 öre för elev och dag förhöjt belopp;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 318) och den andra inom andra kammaren av herr *Anners* (II: 372), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att till Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m. för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald m. fl.* (I: 335) och den andra inom andra kammaren av herr *Lundkvist m. fl.* (II: 382), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av åttonde huvudtiteln måtte besluta att bevilja stiftelsen Katrineholms enskilda läroverk ett statsbidrag till lärarlöner på 15 000 kr. för budgetåret 1963/64.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena torde få hänvisas till motionerna II: 241, II: 372 och II: 382.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att under den ändrade anslagsrubriken anvisats ett med 50 000 kr. höjt anslagsbelopp, jämfört med innevarande budgetår. Höjningen betingas av automatiska kostnadsökningar.

Skolöverstyrelsen hade, därest förslaget om inordnande av här förevarande fem internatskolor under anslaget Bidrag till vissa privatskolor icke skulle bifallas, föreslagit vissa ändringar i gällande statsbidragskungörelse, innebärande att statsbidrag schematiskt skulle beräknas för ett läsår om 270 dagar, och att statsbidrag borde utgå med ett till 3 kr. 50 öre för elev och dag förhöjt belopp. *Departementschefen* har icke tillstyrkt dessa förslag.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Med anledning av de under denna punkt redovisade motionerna får utskottet hänvisa till vad utskottet under punkten 38 anfört om utredning rörande internatskolornas problem. De i motionerna berörda spörsmålen — höjning av det till internatskolorna per barn och dag utgående statsbidraget, bidrag till Katrineholms enskilda läroverk och bidrag till viss kompletteringsundervisning i estniska språket vid estniska institutet — synes vara av sådan art, att de kan förväntas bli föremål för överväganden i samband med en utredning på ovannämnda område. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 197 och II: 241, I: 318 och II: 372, såvitt nu är i fråga, samt I: 335 och II: 382.

Utskottet hemställer alltså,

I. att motionerna I: 197 och II: 241, såvitt nu är i fråga, icke må av riksdagen bifallas;

II. att motionerna I: 335 och II: 382 icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 318 och II: 372, såvitt nu är i fråga, till *Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 940 000 kr.

41:o) *Intagningsnämnder vid vissa allmänna gymnasier m. fl. läroanstalter.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129, s. 247 och 248), vilket innebär en anslagshöjning med 3 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Intagningsnämnder vid vissa allmänna gymnasier m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 36 000 kr.

42:o) *Språkassistentverksamhet vid högre läroanstalter.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, s. 248), vilket innebär en anslagshöjning med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Språkassistentverksamhet vid högre läroanstalter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kr.

43:o) *Vissa kostnader för student- och realexamina.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131, s. 248 och 249), vilket innebär en anslagshöjning med 177 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för student- och realexamina* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 215 000 kr.

44:o) *Tekniska gymnasier: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, s. 265 och 266), vilket innebär en anslagshöjning med 1 011 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniska gymnasier: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 090 000 kr.

45:o) *Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134, s. 266—268), vilket innebär en anslagshöjning med 800 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 4 200 000 kr.

46:o) **Tekniska gymnasier: Fortbildningskurser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, s. 268 och 269), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniska gymnasier: Fortbildningskurser* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

47:o) **Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, s. 270 och 271), vilket innebär en anslagshöjning med 33 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

Yrkesskolor m. m.

48:o) **Konstfackskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 138, s. 272 och 273), vilket innebär en anslagshöjning med 359 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, vidtaga den ändring i personalförteckningen för konstfackskolan, som föranledes av vad departementschefen anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	612 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 063 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	493 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	35 000

Summa kr. 2 244 800

Särskilda uppbördsmedel

1. Elevavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 000	
2. Avkastning av Sjöstedtska fonden ..	2 880	
3. Bidrag från Stockholms stad, <i>förslagsvis</i>	236 920	261 800

Nettoutgift kr. 1 983 000

c) till *Konstfackskolan: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 983 000 kr.

49:o) *Konstfackskolan: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 274), vilket innebär en anslagshöjning med 66 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kr.

50:o) *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, s. 274 och 275), vilket innebär en anslagshöjning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 kr.

51:o) *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor*. Kungl. Maj:t har (punkt 141, s. 275—277) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 330) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 388), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte vid behandlingen av anslaget till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* under åttonde huvudtiteln besluta att statsbidragen till laborantskolor ävensom till kurser för utbildning av radioterapi-, röntgen- och operationsassistenter skall utgå enligt av överstyrelsen för yrkesutbildning föreslagna grunder från och med budgetåret 1963/64 och att därför under ifrågasvarande anslag anvisa erforderligt belopp, 200 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald m. fl.* (I: 336) och den andra inom andra kammaren av herr *Lundkvist m. fl.* (II: 383), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av åttonde huvudtiteln måtte besluta att till de tekniska skolorna i Katrineholm och Hässleholm för budgetåret 1963/64 anvisa ett extra statsbidrag på 150 000 kr. för vardera skolan.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framförda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 388 och II: 383.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av anslaget med 4 000 000 kr. med hänsyn till automatiska kostnadsökningar.

Departementschefen har icke biträtt förslag från överstyrelsen för yrkesutbildning om förbättring av statsbidragen till lärarlöner och till övriga kostnader vid centrala tekniska skolor och laborantskolor samt teoretiska kur-

ser för utbildning av radioterapi-, röntgen- och operationsassistenter. Överstyrelsen hade även hemställt, att Kungl. Maj:t skulle föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i särskilda fall ge skäligen avvägda bidrag utöver vad som följer av gällande bestämmelser om statsbidrag. Departementschefen har inte funnit ett dylikt bemyndigande erforderligt men har däremot föreslagit, att Kungl. Maj:t, med hänsyn till utvecklingen och utvecklingsmöjligheterna inom yrkesutbildningens område, skall äga medge bidrag till kostnader för egentlig yrkesutbildning enligt gällande grunder, även då denna formellt sett inte låter sig inpassa under någon av rubrikerna industri och hantverk, handel eller husligt arbete.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Med anledning av det i motionerna I: 330 och II: 388 framförda yrkandet om förbättrat statsbidrag till laborantskolor samt kurser för utbildning av radioterapi-, röntgen- och operationsassistenter vill utskottet erinra om att departementschefen i propositionen 1962: 54 (s. 285) berört frågan om en genomgripande utredning rörande yrkesutbildningen. Den utredning som avses komma att tillsättas bör enligt utskottets mening även behandla frågor rörande kostnaderna för olika former av yrkesutbildning. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 330 och II: 388. Utskottet finner det emellertid angeläget att ökad utbildning av ifrågasvarande sjukvårdspersonal kommer till stånd och förutsätter att Kungl. Maj:t överväger huruvida åtgärder kan vidtagas i detta syfte.

Beträffande motionerna I: 336 och II: 383 får utskottet hänvisa till sitt utlåtande (1962: 8, punkt 62) med anledning av motioner vid fjolårets riksdag om extra statsbidrag till de tekniska skolorna i Katrineholm och Hässleholm. Utskottet framhöll då, att utskottet icke ansåg sig på i motionerna angivna grunder böra tillstyrka extra statsbidrag till vissa tekniska skolor med förbigående av övriga skolor av detta slag. Utskottet har icke med anledning av motionerna I: 336 och II: 383 ansett sig böra frångå den uppfattning varåt utskottet i nämnda utlåtande gav uttryck.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 330 och II: 388, i vad de avser statsbidrag till laborantskolor samt kurser för utbildning av radioterapi-, röntgen- och operationsassistenter, icke må av riksdagen bifallas;

II. att motionerna I: 336 och II: 383, i vad de avser extra statsbidrag till de tekniska skolorna i Katrineholm och Hässleholm, icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 330 och II: 388 samt I: 336 och II: 383, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 000 kr.

52:o) **Bidrag till driften av lokala yrkesskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 142, s. 277—281) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad höjning fr. o. m. budgetåret 1963/64 av statsbidraget till deltidskurser vid yrkesskolor, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning fr. o. m. budgetåret 1963/64, meddela de bestämmelser, som kan förändras av vad departementschefen föreslagit rörande inbyggda skolor inom handelsns område, dels ock till Bidrag till driften av lokala yrkesskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svanström m. fl.* (I: 221) och den andra inom andra kammaren av herrar *Jansson* i Benestad och *Dahlgren* (II: 250), i vilka hemställts att riksdagen med bifall till överstyrelsens för yrkesutbildning förslag rörande statsbidraget till inbyggda skolor och företagsskolor inom industri och hantverk samt företagsskolor inom handelsns och det husliga arbetets områden måtte till Bidrag till driften av lokala yrkesskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 99 000 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Wallmark* och *Stefanson* (I: 338) och den andra inom andra kammaren av herr *Wennerfors m. fl.* (II: 394), i vilka hemställts att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att med tillämpning från och med budgetåret 1963/64 meddela de bestämmelser som kan förändras av att till statsbidragsberättigade inbyggda skolor och företagsskolor må räknas även sådana som rör handels- och kontorsområdet;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyman m. fl.* (I: 412) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 585), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte med bifall till överstyrelsens för yrkesutbildning förslag i dess petita för budgetåret 1963/64 medge att statsbidrag utgår dels till inbyggda skolor och företagsskolor med ytterligare 4 400 000 kr., dels till lokala yrkesskolor inom handelsns och det husliga arbetets område med ytterligare 200 000 kr., och således till Bidrag till driften av lokala yrkesskolor för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 99 600 000 kr.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 250, II: 394 och I: 412.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 3 000 000 kr. Av detta belopp hänför sig 2 200 000 kr. till föreslagen höjning av statsbidraget till deltidskurser med hänsyn till inträffade lönehöjningar samt 800 000 kr. till verksamhetens väntade utbyggnad. Departementschefen har, utan att särskilt beräkna medel härför, förordat att statsbidrag skall få utgå till inbyggda skolor inom handelsns område.

Av överstyrelsen för yrkesutbildning framförda förslag om höjning av statsbidraget till inbyggda skolor och företagsskolor samt om statsbidrag till företagsskolor även inom handelns och det husliga arbetets områden har departementschefen icke tillstyrkt.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I motionerna I: 221 och II: 250, I: 338 och II: 394 samt I: 412 och II: 585 har framställts olika yrkanden dels om förbättring av statsbidragen till inbyggda skolor och företagsskolor, dels om statsbidrag även till företagsskolor inom handelns och det husliga arbetets områden. Med hänsyn till att frågan om statsbidragsgivningen till inbyggda skolor och företagsskolor synes böra prövas av den avsedda yrkesskoleutredningen finner utskottet sig icke böra tillstyrka bifall till motionerna.

Utskottet hemställer förty,

I. att motionerna I: 221 och II: 250, i vad de avser ändring av bestämmelserna rörande statsbidrag till inbyggda skolor och företagsskolor, icke må av riksdagen bifallas;

II. att motionerna I: 338 och II: 394 icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 412 och II: 585, i vad de avser ändring av bestämmelserna rörande statsbidrag till inbyggda skolor och företagsskolor, icke må av riksdagen bifallas;

IV. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 221 och II: 250 samt I: 412 och II: 585, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) godkänna av departementschefen förordad höjning fr. o. m. budgetåret 1963/64 av statsbidraget till deltidskurser vid yrkesskolor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning fr. o. m. budgetåret 1963/64, meddela de bestämmelser, som kan förordas av vad departementschefen föreslagit rörande inbyggda skolor inom handelns område;

c) till *Bidrag till driften av lokala yrkesskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 000 kr.

53:o) **Bidrag till bergsskolan i Filipstad.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143, s. 281), vilket innebär en anslagshöjning med 35 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till bergsskolan i Filipstad* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kr.

54:o) **Bidrag till textilinstitutet i Borås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 281 och 282), vilket innebär en anslagshöjning med 24 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till textilinstitutet i Borås* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 309 000 kr.

55:o) **Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 282 och 283), vilket innebär en anslagshöjning med 16 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 216 000 kr.

56:o) **Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, s. 283), vilket innebär en anslagshöjning med 30 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

57:o) **Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 284), vilket innebär en anslagshöjning med 11 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 78 000 kr.

58:o) **Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 148, s. 284 och 285) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyman m. fl.* (I: 412) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 585), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte med bifall till överstyrelsens för yrkesutbildning förslag i dess petita för budgetåret 1963/64 medge att statsbidrag utgår till verksamheten med lärlingsutbildning hos hantverksmästare med ytterligare 250 000 kr. utöver av Kungl. Maj:t föreslagna 400 000 kr., vilket senare belopp avser automatiska kostnadsökningar, och således till Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m. för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 950 000 kr.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 412.

Yrkandet i motionerna I: 412 och II: 585 överensstämmer med ett av *överstyrelsen för yrkesutbildning* framlagt förslag om höjning av grundbidrag och kurstillägg med ca 25 %, vilket är en lika stor höjning som överstyrel-

sen tidigare föreslagit beträffande bidragen till inbyggda skolor och företagsskolor. *Departementschefen* har icke tillstyrkt ifrågavarande förslag.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av anslaget med 400 000 kr., vilket belopp motsvarar de automatiska kostnadsökningarna.

Utskottet, som förklarar sig icke böra tillstyrka höjning av bidraget till inbyggda skolor och företagsskolor, är icke heller berett att biträda det i motionerna I: 412 och II: 585 framförda yrkandet.

Utskottet tillstyrker således bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 412 och II: 585, såvitt nu är i fråga, till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

59:o) **Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.** Kungl. Maj:t har (punkt 149, s. 286) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 25 000 kr.

I samband härmed har *utskottet* till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* väckt motion (I: 486), i vilken hemställts att riksdagen måtte besluta att för Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 55 000 kr.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får *utskottet* hänvisa till motionen.

Överstyrelsen för yrkesutbildning hade föreslagit en höjning av anslaget med 35 000 kr. till 60 000 kr. *Departementschefen* har icke biträtt detta förslag.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Med anledning av motionen I: 486 får *utskottet* erinra om att *utskottet* vid 1962 års riksdag hade att taga ställning till ett motionsvis framfört yrkande om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande ändamål. *Utskottet* framhöll då (utlåtande 1962: 8, punkt 70), att det endast var fråga om ett bidrag från statens sida till bestridandet av kostnaderna för granskningen av utförda gesällprov, samt fann icke skäl tillstyrka bifall till det framförda yrkandet.

Utskottet har icke med anledning av motionen I: 486 funnit sig böra från-

gå den uppfattning, varåt utskottet sålunda i föl givit uttryck.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen I: 486, till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 25 000 kr.

60:o) **Resestipendier för yrkesutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 286 och 287), vilket innebär en anslagshöjning med 16 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Folkhögskolor

61:o) **Bidrag till driften av folkhögskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 151, s. 288—297) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för Sveriges medverkan vid upprättandet av en nordisk folklig akademi i Kungälv, dels godkänna av departementschefen förordade grunder för bestridande av Sveriges kostnader för akademien, dels ock till Bidrag till driften av folkhögskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 26 300 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Söderberg m. fl.* (I: 76) och den andra inom andra kammaren av herr *Jacobsson i Sala m. fl.* (II: 82), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att under budgetåret 1963/64 statsbidrag må utgå till ytterligare två folkhögskolor och att till Bidrag till driften av folkhögskolor för sagda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 26 450 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lundström* och *Källqvist* (I: 115) och den andra inom andra kammaren av herr *Hammar m. fl.* (II: 127), i vilka hemställts att riksdagen beslutar, att under budgetåret 1963/64 statsbidrag må utgå till ytterligare två folkhögskolor utöver de av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagna samt att riksdagen under riksstatens åttonde huvudtitel, punkt 64, Folkhögskolor: Bidrag till driften av folkhögskolor må anvisa ett förslagsanslag av 26 602 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svanström* (I: 126) och den andra inom andra kammaren av herr *Skoglösa m. fl.* (II: 145), i vilka hemställts att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en snar och förutsättningslös utredning beträffande

folkhögskolans ställning och uppgifter i det framtida folkbildningsarbetet och utbildningsväsendet;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Olsson m. fl.* (I: 217) och den andra inom andra kammaren av herr *Hammar m. fl.* (II: 247), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, åttonde huvudtiteln, måtte i enlighet med vad i motionerna anförts besluta en höjning av driftbidraget för folkhögskolor till 365 kr. per vecka, varunder undervisning pågår vid skolan, samt 18: 90 kr. per elev och vecka, varunder eleven deltar i undervisningen, till ett beräknat sammanlagt belopp av 3 384 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 483) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 586), i vilka hemställts att riksdagen — utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit — måtte under ecklesiastikdepartementets huvudtitel anvisa ytterligare 5 816 000 kr. till främjande av de fria och frivilliga ungdomsorganisationernas ungdomsfostrande arbete och fritidsverksamhet bland ungdom, varav 84 000 kr. enligt i motionerna närmare redovisad specificering avses för Bidrag till driften av folkhögskolor och 318 000 kr. till kvalificerad ungdomsledarutbildning vid folkhögskolorna;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Mattsson* och *Skoglösa* väckt motion (II: 584), vari hemställts att riksdagen vid behandling av åttonde huvudtiteln måtte besluta att till Bidrag till driften av folkhögskolor för 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 29 300 000 kr. att disponeras enligt vad i motionen anförts.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framförda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 76, II: 127, I: 126, II: 247, II: 586 och II: 584.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 6 581 000 kr., varav 5 500 000 kr. beräknas för automatiska kostnadsökningar, 880 000 kr. för bidrag till kostnaderna för arbetsgivaravgifter enligt lagen om allmän försäkring, 50 000 kr. för ytterligare fyra kombinerade tjänster som ämneslärare vid folkhögskola och som regional bildningskonsulent samt 151 000 kr. för statsbidrag till ytterligare en folkhögskola. Vidare föreslås, att — i enlighet med vad som förordats vid ett möte mellan de nordiska ländernas undervisningsministrar i Kungälv den 21 juni 1961 — en nordisk folklig akademi inrättas i anslutning till Nordiska folkhögskolan i Kungälv under en femårig försöksperiod. Departementschefen har beträffande sistnämnda förslag anfört bl. a. följande.

Förslaget om en nordisk folklig akademi, som var föremål för diskussion och utredning redan på 1930-talet, har nu fått sådan konkretion att det bör förverkligas. Genom den förordade anknytningen till Nordiska folkhögskolans i Kungälv aktuella nybyggnadsplaner kan ändamålsenliga lokalutrymmen erhållas, utan att några problem behöver uppkomma, om akademien ef-

ter försöksperiodens slut bedömes böra förläggas till annan plats eller nedläggas. Förläggningen till Kungälv erbjuder avsevärda fördelar genom det i förhållande till de olika nordiska länderna centrala läget och genom att akademien verksamhet där kan få en naturlig anknytning till en redan befintlig gemensam nordisk institution. Jag anser således att de vid undervisningsministermötet uppdragna riktlinjerna nu bör läggas till grund för ett beslut även från svensk sida om medverkan till upprättande av en nordisk folklig akademi i Kungälv.

I likhet med vad som förutsatts i det föreliggande betänkandet räknar jag med att nybyggnaden för Kungälvskolan skall ge utrymme för 40 elever vid akademien. Av kostnaden för hela byggnadsföretaget kan för närvarande 1 000 000 kr. beräknas bli erforderliga för den del av byggnaden som skall disponeras av akademien. Enligt den överenskommelse, som träffades i juni 1961 i Kungälv, bör byggnadskostnaderna bestridas av de deltagande länderna i de proportioner, som i betänkandet föreslagits beträffande driftkostnaderna. För Sveriges del skulle således kostnaden bli 40 % av 1 000 000 kr. eller 400 000 kr. Med hänsyn till att byggnadskostnaderna före det slutliga avgörandet av det här avsedda byggnadsärendet kan komma att stiga, bör en uppräknig av det angivna beloppet med hänsyn till de indexmässiga förskjutningarna kunna ske. Sveriges andel av byggnadskostnaderna torde få bestridas ur anslaget Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor.

Driftkostnaderna har i det föreliggande betänkandet beräknats till 350 000 kr. per år. Häri har då inräknats ett belopp på 135 000 kr. för byggnadslånets förräntning och amortering. Då enligt vad som förordats i det föregående byggnadskostnaden till den del, som avser akademien, skall finansieras genom direkt tillskott från de deltagande länderna, bortfaller den löpande kostnaden för ränta och amortering. Den totala årliga driftkostnaden kan härigenom beräknas minska till 215 000 kr. Efter avdrag för beräknade inkomster genom elevavgifter återstår en driftkostnad av 209 000 kr., varav Sverige enligt de förordade fördelningsprinciperna skulle bestrida 83 600 kr. Beloppet grundar sig på 1960 års kostnadsläge. Därefter inträffade löne- och prisstegringar bör givetvis få medföra justering av beloppet. Sveriges andel av driftkostnaderna bör bestridas ur förevarande anslag till bidrag till driften av folkhögskolor. Då akademien ej kan påbörja sin verksamhet under nästkommande budgetår, behöver ej nu inräknas något belopp för akademien i anslaget.

Skolöverstyrelsen hade framlagt följande förslag.

1. Höjning av löne- och pensionsavgiftsbidragen till 100 % av kostnaderna samt höjning av driftbidraget till 365 kr. per vecka, varunder undervisning pågår vid skolan, samt 18: 90 kr. per elev och vecka, varunder eleven deltar i undervisningen.
2. Införande av bidrag med 100 % av kostnaderna för arbetsgivaravgifterna för ATP och den allmänna sjukförsäkringen m. m.
3. Bidrag till tre nya folkhögskolor.
4. Införande av driftbidrag till folkhögskola för kurser, som på skolan anordnas av statsbidragsberättigade folkbildnings- och ungdomsorganisationer.

Överstyrelsen hade dessutom föreslagit, att två nya anslag avseende verksamheten vid folkhögskolorna skulle uppföras på riksstaten, nämligen dels

10 000 kr. till pedagogisk försöksverksamhet, dels 318 000 kr. till kvalificerad ungdomsledarutbildning vid nämnda skolor. Dessa förslag har icke tillstyrkts av departementschefen.

Utskottet. Med anledning av de under förevarande punkt redovisade motionerna får utskottet anföra följande.

I motionerna I: 115 och II: 127 samt II: 584 har föreslagits, att statsbidrag skall få utgå till sammanlagt tre nya folkhögskolor fr. o. m. nästa budgetår och i motionerna I: 76 och II: 82 att statsbidrag skall få utgå till två nya folkhögskolor.

För närvarande uppehåller fem folkhögskolor verksamhet utan statsbidrag. Av dessa startade två arbetsåret 1960/61, en arbetsåret 1961/62 och två arbetsåret 1962/63.

Med hänsyn till att två folkhögskolor sålunda startat sin verksamhet arbetsåret 1960/61 och då det synes svårt att avgöra, vilken av dessa skolor som vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag om statsbidrag under nästa budgetår till ytterligare en folkhögskola i första hand bör komma i åtnjutande av denna förmån, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att statsbidrag får utgå till ytterligare en folkhögskola utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet vill emellertid i anslutning till vad utskottet tidigare uttalat understryka att försiktighet torde böra iakttagas vid inrättande av nya folkhögskolor. Härför talar särskilt önskvärdheten av att större erfarenheter vinnes rörande verkningarna av den beslutade skolreformen.

Vidkommande det i motionerna I: 126 och II: 145 framförda yrkandet om en utredning beträffande folkhögskolans ställning och uppgifter i det framtida folkbildningsarbetet och utbildningsväsendet får utskottet erinra om särskilda utskottets uttalande (SäU 1962: 1, s. 175) i anledning av motioner i samma syfte vid 1962 års riksdag. Särskilda utskottet framhöll då bl. a., att förändringar i vårt skolsystem, i all synnerhet så genomgripande som de då förestående, rimligen måste successivt ändra förutsättningarna för olika skolformers verksamhet. Särskilda utskottet fann det därför förstäeligt att frågan om en ny särskild folkhögskoloutredning aktualiserats. Av de olika skäl som chefen för ecklesiastikdepartementet i denna fråga förebragt liksom av de motionsvis framförda argumenten att döma, skulle en utredning, därest en sådan skulle komma till stånd, i väsentlig omfattning avse relationen folkhögskola-fackskolor. Då emellertid tillräckligt omfattande och mer entydiga erfarenheter av den senare skolformen skulle komma att föreligga först om några år, anslöt sig särskilda utskottet till departementschefens uppfattning att en särskild utredning inte vid dåvarande tidpunkt borde sättas i gång.

Utskottet finner, att de skäl, som föregående år anfördes mot att då tillsätta en utredning, fortfarande äger samma giltighet. Utskottet anser sig därför icke böra tillstyrka bifall till motionerna I: 126 och II: 145.

I motionerna I: 217 och II: 247 samt II: 584 framföres förslag om förbätt-

ringar av statsbidraget till folkhögskolor. Utskottet är icke berett att för nästa budgetår tillstyrka någon ökning av statsunderstödet utöver vad Kungl. Maj:ts förslaget men vill i detta sammanhang framhålla, att utskottet finner en ökning av det statliga stödet till ifrågakvarande skolor angelägen och att utskottet hoppas att det ett annat år skall bli möjligt att höja utgående statsbidrag.

Det i motionerna I: 483 och II: 586 framförda förslaget om anvisande av medel för kvalificerad ungdomsledarutbildning vid folkhögskolorna anser sig utskottet i avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande ungdomsverksamheten inte böra biträda.

Utskottet anser sig icke heller böra tillstyrka bifall till i motionerna I: 483 och II: 586 samt II: 584 framförda förslag om driftbidrag till folkhögskola för kurser, som på skolan anordnas av statsbidragsberättigade folkbildnings- och ungdomsorganisationer.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag rörande Sveriges medverkan vid upprättandet av en nordisk folklig akademi i Kungälv. Vad departementschefen därom och i övrigt under förevarande punkt anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med avslag å motionerna I: 115 och II: 127 samt II: 584, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, besluta att icke för budgetåret 1963/64 medgiva statsbidrag till ytterligare två folkhögskolor utöver Kungl. Maj:ts förslag;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 76 och II: 82, besluta att för budgetåret 1963/64 medgiva statsbidrag till ytterligare en folkhögskola utöver Kungl. Maj:ts förslag;

III. att motionerna I: 126 och II: 145 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

IV. att motionerna I: 217 och II: 247 samt II: 584, i vad de avser ändring av bestämmelserna angående statsbidrag till folkhögskolor, icke må av riksdagen bifallas;

V. att motionerna I: 483 och II: 586, i vad de avser anvisande av medel till kvalificerad ungdomsledarutbildning, icke må av riksdagen bifallas;

VI. att motionerna I: 483 och II: 586 samt II: 584, i vad de avser införande av driftbidrag till folkhögskola för kurser som på skolan anordnas av statsbidragsberättigade folkbildnings- och ungdomsorganisationer, icke må av riksdagen bifallas;

VII. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 76 och II: 82 ävensom med avslag å motionerna I: 115 och II: 127, II: 584, I: 217 och II:

247 samt I: 483 och II: 586, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen,

a) godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för Sveriges medverkan vid upprättandet av en nordisk folklig akademi i Kungälv;

b) godkänna av departementschefen förordade grunder för bestridande av Sveriges kostnader för akademien;

c) till *Bidrag till driften av folkhögskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 26 450 000 kr.

62:o) *Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152, s. 297), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 kr.

Investeringsbidrag

63:o) *Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, s. 298 och 299), vilket innebär anvisande av ett formellt belopp av 1 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må budgetåret 1963/64 bevilja statsbidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet med ett sammanlagt belopp av högst 4 000 000 kr.;

b) till *Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

64:o) *Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155, s. 300), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

65:o) *Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 300 och 301), vilket innebär en anslagssänkning med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

66:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 157, s. 301 och 302) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Mattsson* och *Skoglösa* väckt motion (II: 583), i vilken hemställts att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionens åttonde huvudtitel måtte besluta att till Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kr.

Beträffande motiveringen för det gjorda yrkandet torde få hänvisas till motionen.

Yrkandet i motionen II: 583 överensstämmer med *skolöverstyrelsens* förslag, som *departementschefen* inte kunnat tillstyrka.

Utskottet vill med anledning av motionen II: 583 erinra om att riksdagen för budgetåret 1962/63 utöver det å riksstaten tidigare uppförda reservationsanslaget av 2 500 000 kr. med hänsyn till sysselsättningsläget anvisat 3 160 000 kr. å tilläggsstat I för byggnadsarbeten vid tre folkhögskolor i Norrland (prop. 1962: 190, SU 195, rskr 407). Utskottet förutsätter, att extra anslag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor även skall kunna anvisas framdeles därest detta befinnes önskvärt med hänsyn till situationen på arbetsmarknaden. Utskottet finner sig emellertid icke böra biträda det i motionen II: 583 framförda förslaget till uppräknig av förevarande anslag.

Utskottet, som alltså biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 583, till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

Övnings- och yrkeslärarutbildning

67:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 290, s. 592—594) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för gymnastiska centralinstitutet, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 002 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 179 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär — förutom automatiska kostnadsökningar — beträffande förstärkning av personalorganisationen m. m. huvudsakligen följande.

1) inrättande av en personlig professur i arbetsfysiologi, tills vidare knuten till gymnastiska centralinstitutet och bekostad genom anslag från olika organisationer och institutioner, för medicine doktorn Nils Lundgren;

2) inrättande av en musiklärartjänst i Ag 20 med en undervisningsskyldighet om 27 veckotimmar och samtidigt en minskning med 6 000 kr. av medlen till musikundervisning och musikbeledsagning samt med 6 500 kr. av kostnaderna för handledning, varjämte ett särskilt arvode av 2 800 kr. till lärare i röstbehandling icke längre är erforderligt;

3) ordinarie sättnings av två lärartjänster i gymnastik med lek och idrott;

4) ökade medel till arvodena åt handledare vid undervisningsövningar, 6 680 kr.;

5) utökat antal medhjälpare vid sommarövningar.

Sammanlagt innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagsökning med 179 000 kr.

Utskottet. Av departementschefens uttalanden på denna punkt framgår bland annat, att sedan några år tillbaka vid gymnastiska centralinstitutet ordnats viss undervisning i musikteori och musikutövning och att pianister anställts för musikbeledsagning till gymnastikövningar. För att ytterligare förstärka resurserna tillstyrker departementschefen medel för en heltidsanställd musiklärare.

Utskottet finner det mycket glädjande, att musik och rytmik kommit att spela en allt större roll i gymnastiken både i och utanför skolan. Den förstärkning av gymnastiska centralinstitutets resurser på detta område som en musiklärartjänst innebär finner utskottet sig därför böra tillstyrka.

Vad departementschefen i övrigt anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet, som tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för gymnastiska centralinstitutet, som föranledes av vad departementschefen föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för gymnastiska centralinstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	231 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	444 000
4. Arvoden m. m. vid särskild undervisning i idrott och gymnastik, <i>förslagsvis</i>	32 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	265 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 000
	Summa kr. 1 002 000

c) till *Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 002 000 kr.

68:o) *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 291, s. 594 och 595), vilket innebär en anslagshöjning med 13 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 216 000 kr.

69:o) *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 292, s. 595), vilket innebär en anslagshöjning med 6 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 58 000 kr.

70:o) *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 293, s. 596—600) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för seminarierna för huslig utbildning, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för seminarierna för huslig utbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64, dels ock till *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 5 616 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Nordström m. fl.* (I: 216) och den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén* och herr *von Friesen* (II: 239), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att höja anslaget till extra hjälp på rektorsexpeditionerna vid seminarierna för huslig utbildning med sammanlagt 9 500 kr., fördelat med 6 000 kr. till seminariet i Göteborg, 2 500 kr. till seminariet i Stockholm och 1 000 kr. till seminariet i Umeå, allt i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, och således till *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 625 500 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson* och herr *Thorsten Larsson* (I: 222) och den andra inom andra kammaren av herrar *Skoglösa* och *Gustavsson* i Alvesta (II: 261), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att förslag till inrättande av ytterligare ett seminarium för huslig utbildning snarast måtte föreläggas riksdagen.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 216 och I: 222.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bl. a. följande.

Skolöverstyrelsens förslag beträffande intagningen av lärarkandidater på olika utbildningslinjer och beträffande antalet yrkeskurser inom seminarieorganisationen läsåret 1963/64, som återfinnes på s. 596 och 597 i huvudtiteln, har tillstyrkts av departementschefen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i övrigt följande.

1) inrättande av en speciallärartjänst i Ae 21, tillika huvudlärare för barnavårdslärlinjen vid seminariet i Göteborg och samtidigt indragning av arvode av 2 760 kr. till ledaren för linjen;

2) beräkning av medel för icke-ordinarie facklärare vid seminarierna i Stockholm och Uppsala;

3) inrättande av en ekonomibiträdetsjänst i Ae 5 vid seminariet i Uppsala;

4) inrättande av en ekonomibiträdetsjänst i Ae 5 vid seminariet i Göteborg;

5) ökning av medlen för extra hjälp på rektorsexpeditionerna, 5 000 kr., företrädesvis åt föreståndaren för textillärlinjen i Malmö;

6) ökning av medlen för vaktmästarhjälp vid seminariet i Uppsala med 3 800 kr.

Med inräknande av automatiska kostnadsförändringar föreslås anslaget öka med sammanlagt 979 000 kr.

Departementschefen har beträffande prognosen rörande lärarbehovet för den husliga utbildningen anfört följande.

I föregående års statsverksproposition förutsatte jag vid min anmälan av detta anslag, att den prognos rörande lärarbehovet för den husliga utbildningen, vilken var under utarbetande inom arbetsmarknadsstyrelsens prognossektion, skulle kunna bli färdigställd under våren 1962. Av olika omständigheter har prognosarbetet blivit fördröjt och det är ännu inte avslutat. En faktor som — vid sidan av bristande personella resurser inom prognossektionen — bidragit till att försena arbetets slutförande är att det ännu ej är möjligt att bestämma lärarbehovet för fackskolorna. Lärarefterfrågan inom denna nya skolform är helt beroende av den utformning läroplanerna kommer att få. Föreliggande förslag i frågan från skolberedningen överarbetas för närvarande av särskilt tillkallade sakkunniga. Prognosarbetet försvåras också genom den ovisshet som råder beträffande yrkesskolans framtida utveckling, sedan fackskolan trätt i verksamhet.

De slutsatser beträffande examinationsbehovet vid seminarierna som kommer att kunna dras av arbetsmarknadsstyrelsens prognos torde kunna påverka intagningen först läsåret 1964/65.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I motionerna I: 216 och II: 239 har hemställts om ytterligare medel för extra hjälp på rektorsexpeditionerna vid seminarierna i Stockholm, Göteborg och Umeå i den utsträckning som föreslagits av skolöverstyrelsen. Med hänsyn till den omfattning biträdeshjälpens på ifrågavarande rektorsexpe-

ditioner redan har, är utskottet icke berett tillstyrka bifall till motionerna I: 216 och II: 239.

Med anledning av motionerna I: 222 och II: 261 får utskottet erinra om vad utskottet tidigare anfört rörande frågan om inrättande av ett femte seminarium. Sålunda uttalade utskottet vid 1960 års riksdag (utl. 1962: 132, s. 25) bl. a., att utskottet förutsatte, att frågan om ett femte seminarium, förlagt till Sydsverige — under uppmärksamt iakttagande av utvecklingen på behovssidan — skulle hållas aktuell och ett förslag härom skyndsamt föreläggas riksdagen, därest omständigheterna gäve anledning därtill.

Den prognos rörande lärarbehovet för den husliga utbildningen, vilken är under utarbetande inom arbetsmarknadsstyrelsens prognosgrupp och väntades bli färdigställd under våren 1962, har av olika skäl ännu icke framlagts. Utskottet förväntar, att detta prognosarbete påskyndas, så att en fastare grund kan läggas för intagning och examination vid seminarierna.

Skulle prognosarbetet, när det föreligger, visa, att inrättandet av ett femte seminarium är nödvändigt för att tillgodose behovet av utbildade lärare på det husliga området, har utskottet intet att erinra mot att detta femte seminarium förläggas till Sydsverige.

I avvaktan på färdigställandet av nyssnämnda prognos är utskottet icke berett att ta ställning till frågan om behovet av det i motionerna avsedda seminariet. Utskottet förordar därför att yrkandet i motionerna I: 222 och II: 261 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 216 och II: 239, i vad de avser extra hjälp på rektorsexpeditionerna, icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 216 och II: 239, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för seminarierna för huslig utbildning, som föranledes av vad departementschefen föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för seminarierna för huslig utbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 640 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	42 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 641 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 206 100

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	86 000
	Summa kr. 5 616 000

c) till *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 5 616 000 kr.;
III. att motionerna I: 222 och II: 261 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

71:o) *Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 294, s. 600 och 601), vilket innebär en anslagshöjning med 182 000 kr., hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 738 000 kr.

72:o) *Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 295, s. 602), vilket innebär en anslagshöjning med 15 000 kr., hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kr.

73:o) *Seminarier för huslig utbildning: Inredning och utrustning av nya lokaler*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 296, s. 602 och 603), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kr., hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Seminarier för huslig utbildning: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kr.

74:o) *Slöjdlärarseminariet: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 297, s. 603 och 604), vilket innebär en anslagshöjning med 31 000 kr., hemställer utskottet,
att riksdagen må
a) godkänna följande avlöningsstat för slöjdlärarseminariet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	149 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	190 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000
	Summa kr. 425 000

b) till *Slöjdlärarseminariet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

75:o) *Slöjdlärarseminariet*: **Omkostnader**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 298, s. 604 och 605), vilket innebär en anslagshöjning med 3 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Slöjdlärarseminariet*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kr.

76:o) *Slöjdlärarseminariet*: **Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 299, s. 605), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Slöjdlärarseminariet*: *Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

77:o) **Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för slöjdläro-utbildning**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 300, s. 605 och 606), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för slöjdläro-utbildning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 80 000 kr.

78:o) **Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 302, s. 612—614), vilket innebär en anslagsminskning med 527 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 840 000 kr.

Folkbildning m. m.

79:o) **Utbildning av lärare vid folkhögskolor**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 304, s. 619 och 620), vilket innebär en anslagshöjning med 41 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildning av lärare vid folkhögskolor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 88 000 kr.

80:o) **Bidrag till Ericastiftelsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 305, s. 620—622), vilket innebär en anslagshöjning med 34 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ericastiftelsen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 221 000 kr.

81:o) **Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 306, s. 623), vilket innebär en anslagshöjning med 21 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 58 000 kr.

82:o) **Resestipendier till vissa lärare i främmande språk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 307, s. 624 och 625), vilket innebär en anslagshöjning med 26 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier till vissa lärare i främmande språk* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 195 000 kr.

83:o) **Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 308, s. 625 och 626), vilket innebär en anslagshöjning med 14 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 32 000 kr.

84:o) **Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 309, s. 626), vilket innebär en anslagsminskning med 25 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kr.

Studiesociala ändamål

85:o) **Bidrag till anordnande av skolmåltider.** Kungl. Maj:t har (punkt 319, s. 645—647) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 18 300 000 kr.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eric Carlsson m. fl.* (I: 199) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson i Stenkyrka m. fl.* (II: 263), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta, att statsbidrag till skolmåltider skall utgå i enlighet med vad i motionerna anförts samt till Bidrag till anordnande av skolmåltider anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr. för budgetåret 1963/64;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Widén* och fru *Hamrin-Thorell* (I: 223) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson i Skellefteå m. fl.* (II: 240), i vilka hemställts att riksdagen måtte 1) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/64 lämna statsbidrag till skolmåltider enligt de grunder motionärerna förordat, samt 2) till Bidrag till anordnande av skolmåltider för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 9 700 000 kr. förhöjt förslagsanslag av sammanlagt 28 000 000 kr.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 199 och II: 240.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagsminskning med 1 700 000 kr., beroende på automatiska förändringar av medelsbehovet.

Skolöverstyrelsen hade bl. a. föreslagit, att statsbidrag för måltider serverade till elever med diabetes skulle utgå med 1 kr. 25 öre pr utspisad måltid, för vilket anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 beräknades till 100 000 kr.

Departementschefen förklarade sig icke vara beredd att tillstyrka någon ändring av gällande statsbidragsgrunder och ansåg, att det i första hand borde ankomma på de kommunala skolmyndigheterna att tillse, att de diabetes-sjuka barnens särskilda problem i samband med skolmåltiderna bleve beaktade.

Utskottet. De i motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240 gjorda yrkandena grundar sig på det förslag som de sakkunniga för översyn av vissa statsbidrag på skolväsendets område i betänkande SOU 1958: 37 framlagt rörande statsbidrag till skolmåltider, varvid i det förra motionsparet räknats med en normalbidragsprocent av 40 och i det senare motionsparet med procenttalet 20.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i sitt av 1961 års riksdag godkända utlåtande (nr 8, p. 86) underströk, att utskottet fann det med hänsyn till önskvärdheten av att i detta avseende förbättra kostnadsrelationerna mellan staten och kommunerna angeläget, att Kungl. Maj:t så snart ske kunde för riksdagen framlade förslag i anslutning till det föreliggande betänkandet (SOU 1958: 37). Då dessa kostnadsrelationer från kommunernas synpunkt sett för varje år alltmer försämrades, förutsatte ut-

skottet, att Kungl. Maj:t till 1962 års riksdag skulle finna möjlighet förelägga riksdagen förslag i ämnet i anslutning till ovannämnda betänkande.

Med anledning av motioner vid 1962 års riksdag motsvarande de nu föreliggande underströk utskottet i utlåtande nr 8 (p. 103) ytterligare, att det vore av synnerlig vikt att frågan om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna utan dröjsmål bringades till en lösning.

Det är utskottets bestämda uppfattning, att en jämnare kostnadsfördelning mellan staten och kommunerna måste åvägabringas så snart som möjligt, i vad gäller skolmåltidsverksamheten. Då enligt uppgift resultatet av 1958 års skatteutjämningskommittés arbete kommer att framläggas under år 1963, synes dock detta först böra avvaktas. Det i motionerna I: 223 och II: 240 förordade särskilda bidraget till kommuner som anordnar speciella måltider för diabetiker, anser sig utskottet icke böra tillstyrka.

Utskottet förordar, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet i anledning av motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240 anfört.

Under åberopande av det anförda får utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande statsbidragsgivningen till skolmåltider;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240, samtliga motioner såvitt de avser medeltilldelningen, till *Bidrag till anordnande av skolmåltider* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 18 300 000 kr.

86:o) **Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 320, s. 648), vilket innebär en anslagsminskning med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

87:o) **Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid högre läroanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 321, s. 648 och 649), vilket innebär en anslagshöjning med 10 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid högre läroanstalter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kr.

Diverse

88:o) 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond. 4. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 322, s. 650), vilket innebär beträffande det förstnämnda anslaget oförändrad medelsanvisning, beträffande det andra anslaget en höjning med 5 433 000 kr., beträffande det tredje anslaget en höjning med 615 000 kr. och beträffande det sista anslaget en höjning med 1 184 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1963/64 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 41 000 kr.;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 30 482 000 kr.;

c) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* ett förslagsanslag av 3 182 000 kr.;

d) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond* ett förslagsanslag av 3 519 000 kr.

89:o) **Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 323, s. 650), vilket innebär en anslagshöjning med 1 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kr.

90:o) **Tidigare behandlade frågor.** De avsnitt, om vilka utskottet tidigare avgivit utlåtanden, finnes förtecknade i vid detta utlåtande fogad bilaga (*Bilaga 1*), vilket utskottet härmed får för riksdagen

meddela.

91:o) **Uppskjutna frågor.** Beträffande vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen under de punkter, som angives i vid detta utlåtande fogad bilaga (*Bilaga 2*), avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 23 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Axel Johannes Andersson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Mårtensson, Bertil Petersson, Thorsten Larsson och Widén; samt

från a n d r a kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, fröken Elmén, herr Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herr Svensson i Ljungskile, fröken Olsson, herrar Larsson i Hedenäset, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå och fröken Karlsson;

dock att herr Nilsson i Göingegården deltagit i stället för fröken Karlsson vid behandlingen av punkterna 23—91.

Reservationer

1) vid *punkten 16* (Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet) av herr *Widén*;

2) vid *punkten 20* (Grundskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem) av herr *Larsson* i Hedenäset;

3) vid *punkten 22* (Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.) av fröken *Andersson*, herrar *Virgin*, *Staxäng*, fröken *Elmén* och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 327 och II: 379 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Förevarande anslag föreslås för budgetåret 1963/64 uppfört med 15 500 000 kr. Såväl genom anslagsrubriceringen som genom riksdagsbeslutet 1962 har anslaget reserverats för kommuner, som erhållit tillstånd att övergå till grundskola. En sådan begränsning medför att de goda pedagogiska hjälpmedel som numera finnes att tillgå icke i full utsträckning står till förfogande för de kommuner som ställts utanför grundskolan. Eftersom kommunerna själva icke kan bestämma om övergång från folkskola till grundskola, måste denna begränsning te sig orättvis för kommunerna. Eleverna och lärarna undanhålles också härigenom möjligheter till förbättringar i undervisningen. Utskottet finner det vara väsentligt, att alla skolor i landet får en god pedagogisk utrustning, oavsett när kommunerna får tillstånd att övergå till grundskola, och tillstyrker därför bifall till yrkandet i motionerna I: 327 och II: 379. Kostnaderna beräknar utskottet till 7 miljoner kr. utöver vad departementschefen föreslagit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 327 och II: 379, till *Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 22 500 000 kr.»

4) vid *punkten 59* (Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov) av herr *Boman*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Johannes Andersson*, *Virgin*, *Bengtson*, *Thorsten Larsson*, *Widén*, *Staxäng*, *Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Svensson* i Ljungskile, *Larsson* i Hedenäset och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Vid 1962 års riksdag beslöts att ordningen för utbetalandet av förevarande anslag skulle förenklas fr. o. m. budgetåret 1962/63 och att ett schablonmässigt beräknat belopp skulle ställas till Sveriges hantverks- och industriorganisations förfogande för ifrågavarande ändamål.

På grund av att anslaget varit uppfört med för lågt belopp fanns vid övergången till den nya ordningen ett stort antal rekvisitioner, vilka inte kunnat bestridas ur för budgetåret 1961/62 anvisade medel. Större delen av anslaget för innevarande budgetår har därför måst tagas i anspråk för att täcka under budgetåret 1961/62 ingivna bidragsrekvisitioner.

Utskottet finner det skäligt att medel anvisas för avveckling av den eftersläpande balansen och tillstyrker därför bifall till yrkandet i motionen I: 486, innebärande en ökning av förevarande anslag med 30 000 kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen I: 486, till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 55 000 kr.»

5) vid *punkten 61* (Bidrag till driften av folkhögskolor)

a) av herr *Einar Persson*;

b) av herr *Staxäng*;

c) av herr *Svensson* i Ljungskile;

6) vid *punkten 70* (Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar) av herr *Thorsten Larsson*;

7) vid *punkten 85* (Bidrag till anordnande av skolmältider) av herrar *Boman*, *Axel Johannes Andersson*, *Bengtson*, *Thorsten Larsson*, *Widén*, *Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Svensson* i Ljungskile, *Larsson* i Hedenäset och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I förevarande motioner I: 223 och II: 240 samt I: 199 och II: 263 har yrkats en omedelbar förstärkning av statsbidragen till skolmältidsverksamheten.

Som framhållits i motionerna har statens andel av skolmältidskostnaderna sjunkit från 70 % 1948 till 12 à 13 % för närvarande. En mycket betydande del av kostnaderna har således flyttats över från staten till kommunerna. De starkt stigande kostnaderna för kommunerna har sannolikt medverkat till att skolmältidsverksamheten inte utvecklats så som varit önskvärt. Riksdagen har också påtalat den ogynnsamma utvecklingen i fråga om kostnadsfördelningen. Sedan riksdagen såväl år 1959 som år 1960 fram-

hållit angelägenheten av att förslag så snart ske kunde skulle föreläggas riksdagen i anledning av den år 1958 avslutade utredningen i ämnet, beslöt 1961 års riksdag att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till 1962 års riksdag om förbättring av statsbidragen. Något sådant förslag framlades emellertid icke från Kungl. Maj:ts sida, varefter riksdagen år 1962 på nytt beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna att riksdagen ansåg det vara av synnerlig vikt att frågan om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beträffande skolmåltiderna utan dröjsmål bringades till en lösning. Även i år har Kungl. Maj:t underlåtit att framlägga något förslag i ärendet.

Mot bakgrund av riksdagens vid upprepade tillfällen framförda uppfattning anser sig utskottet i detta sammanhang icke kunna underlåta att framhålla det anmärkningsvärda i Kungl. Maj:ts förfarande att lämna riksdagens mening i denna fråga utan avseende.

Ytterligare dröjsmål bör inte komma i fråga. Utskottet tillstyrker därför att beslut nu fattas av riksdagen om förstärkning av statsbidragen. I enlighet med skolöverstyrelsens tidigare framlagda förslag, vilket ingår i de nu väckta motionerna, föreslår utskottet att bidragsunderlaget höjes från 70 öre till 90 öre per måltid i normalfallet, från 90 öre till 1 kr. vid bespisningsenhet om högst två läraravdelningar och från 85 öre till 1 kr. 25 öre, om måltiden serveras elev från annan kommun än skolkommunen. På grundval av motionerna förordar utskottet vidare att statsbidraget med tillämpande av de av skolöverstyrelsen utarbetade beräkningsgrunderna skall utgå efter en normalbidragsprocent av 25. Kungl. Maj:t bör bemyndigas att för nästkommande budgetår lämna statsbidrag till skolmåltider i överensstämmelse härmed.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om den undersökning rörande skolmåltidernas kostsammansättning, som utförts av statens institut för folkhälsan och vilken enligt institutet bör ge anledning till åtgärder i syfte att höja kostens kvalitet. En förstärkning av statsbidraget skulle givetvis tjäna också detta syfte. Den förstärkning av statsbidragen som utskottet här förordar bör ses som ett steg mot en fortsatt reform, och kan under inga förhållanden bli till hinder för utan underlätta en sådan. Den av utskottet föreslagna ändringen av bidragsreglerna kan beräknas medföra en utgiftsökning för statsverket av 30 miljoner kr. för helt budgetår räknat. Då 40 % av statsbidraget förskottteras, blir utgiftsökningen för nästa budgetår 12 miljoner kr.

I enlighet med yrkandet i motionerna I: 223 och II: 240, vilket överensstämmer med av skolöverstyrelsen framlagt förslag i ämnet, förordar utskottet vidare att ett särskilt statsbidrag skall utgå för måltider som serveras diabetessjuka skolelever. Förevarande anslag bör härför uppräknas med 100 000 kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/

64 lämna statsbidrag till skolmåltider enligt de grunder utskottet förordat;

II. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 199 och II: 263 samt I: 223 och II: 240, samtliga motioner i vad de avser medelstillelningen, till *Bidrag till anordnande av skolmåltider för budgetåret 1963/64* anvisa ett förslagsanslag av 30 400 000 kr.»

Tidigare behandlade frågor

Punkt	Avsnitt	Utskotts- utlåtande nr
6—7 8—48 } 50—55 } 56 } 58—66 } 67—75 } 76—87 }	Allmänna kultur- och bildningsändamål Konst, litteratur, musik m. m. Arkiv, bibliotek och museer m. m. Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m. Internationellt-kulturellt samarbete Kyrkliga ändamål Högre utbildning och forskning Centrala myndigheter m. m.	39
158—166 167—212 } 214—221 } 227—230 }	Universiteten m. m.	
231—248 249—256 257—261 262—264 } 266—281 }	Tekniska högskolorna Högre konstnärlig utbildning Gemensamt för universitet och högskolor Vissa forskningsändamål	61
282 310—318	Inredning och utrustning Studiesociala ändamål	60

Bilaga 2

Uppskjutna frågor

Punkt	Avsnitt respektive anslagsrubrik
5	Stöd åt konstnärlig verksamhet m. m.
49	Bidrag till nordiska museet
57	Bidrag till föreläsnings- och studiecirkelverksamhet m. m.
103	Grundskolor m. m.
	Bidrag till driften av grundskolor m. m.
	Statliga allmänna gymnasier m. m.
121	Avlöningar
122	Omkostnader
124	Bidrag till driften av högre kommunala skolor
125	Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m.
	Tekniska gymnasier
132	Avlöningar
136	Bidrag till handelsgymnasier
153	Bidrag till byggnadsarbeten m. m. inom skolväsendet
213	Matematisk-naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig utbildning och forskning i Umeå
222—223	Journalistinstitutet i Stockholm
224—225	Journalistinstitutet i Göteborg
226	Socionomutbildning
265	Medicinsk forskning
283—289	Klass- och ämneslärarutbildning m. m.
301	Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen
303	Lärares fortbildning m. m.